

KDE SA ŠIKANA
MÔŽE
ODOHRÁVAŤ

- na školách
- v mládežníckych kluboch
- ihriskách
- pracoviskách
- športoviskách
- cez mobilné telefóny
- cez internet
- cez email
- cez četové miestnosti...

Kyberšikanovanie, ktoré sa zrodí v školskom prostredí, sa najčastejšie prejavuje prostredníctvom urážok, zosmiešňovania a ohovárania cez sociálne siete, blogy, maily a sms-ky. Najúčinnším spôsobom, ako ho zastaviť, je odmietavý postoj tých, ktorí stoja medzi agresorom a obeťou a na začiatku sú v pozícii tzv. „smejúcej sa väčšiny“.

Základná škola P.O.Hviezdoslava, Trstená

LIMITOVANÉ VYDANIE

ROČNÍK 2015

Čo je to kyberšikana?

Šikanovanie sa radí medzi najzávažnejšie ohrozenia detí a mládeže nielen na školách, ale aj v každodennom živote. Aj keď šikana tu bola ešte pred príchodom internetu, jeho používaním sa táto forma násillia rozšírila medzi všetkých používateľov. Fenomenálna technológia nazývaná internet dostupná takmer všetkým priniesla nové možnosti komunikácie, trávenia voľného času, rozširovania informácií ako aj rôzne formy násillia. Pomocou internetu sa čoraz častejšie objavujú pozitívne, ale aj negatívne javy komunikácií. Kyberšikanovanie je jednou z foriem šikanovania vďaka charakteristikám súvisiacim s internetom ako sú: anonymita páchatel'a, dehumanizácia obeť, prekonanie rozdielov, rýchle šírenie, kedykoľvek a kdekoľvek a nepriame ubližovanie. Kyberšikana býva väčšinou reakciou na udalosť vo vonkajšom svete súvisiacimi s reálnymi vzťahmi. Vo väčšine prípadov, napriek anonymite, agresor a obeť nie sú cudzí ľudia, poznajú sa zo sociálneho prostredia, v ktorom sa pohybujú, aj keď obeť nemusí tušit, kto jej ubližuje. Kyberšikanovanie poznáme aj pod názvami kybernetické šikanovanie, elektronické šikanovanie, online šikanovanie alebo pod anglickými názvami cyberbullying, cybermobbing. Je jednou z foriem šikanovania, páchatel' využíva pri svojej činnosti moderné technológie (počítač, internet, mobilný telefón, herné konzoly...) a svoje útoky realizuje vo virtuálnom priestore s využitím rôznych služieb a nástrojov, ako sú email, Skype, Viber, ICQ, čet, diskusné fóra, sociálne siete, stránky na zverejňovanie fotografií a videí, blogy, SMS správy, telefonáty). Kyberšikanovanie je opakované a zámerné správanie, ktorého cieľom je vysmievať sa, ubližovať niekomu, ponižovať ho, zranit'. Agresor zneužíva svoju moc nad obeťou. Obeť vníma kyberšikanovanie ako

Popis obrázka alebo grafického prvku.

AK SI VŠIMNEŠ, ŽE NIEKTO

Niekomu na internete alebo pomocou mobilu ubližuje, posmieva sa mu, ponižuje ho, nezostať ticho, Pomôž obeť, zastať sa jej, povedz niekomu dospelému o kyberšikanovaní. Aj Ty môžeš byť tým, kto zabráni ubližovaniu, násilliu a nespravodlivosti. Ak páchatel' vidí, že obeť nieje sama, tak často so svojim správaním prestane. Na internete môžeš agresora zablokovať alebo ho nahlásiť administrátorovi stránky. Ak sa stretneš s posmechom, útokmi či rôznymi vyhrážkami všetky dôkazové materially si uschovaj a ulož. (SMS, Emaily, fotografie, četové správy...). KYBERŠIKANOVANIE nieje správne a môže niekomu veľmi ubližit'. Dobré si rozmysli, čo na internete robíš v rámci zábavy, či nebudaj z hnevu alebo túžby po pomste. To čo pre teba nemusí znamenať nič hrozné, môže toho druhého silne duševne alebo psychicky zranit'. Ak sa na internete niekomu vysmievaš, nadávaš mu alebo sa mu vyhrážaš, tak si uvedom, že si to práve Ty sám kto tým kyberšikanuje. Mysli na to, že niektoré činy sa už nedajú vymazať alebo vziať

Práce žiakov ako vidia kyberšikanu

Môže zanedbávanie školských povinností, zhoršenie prospechu alebo zlyhávanie v škole, vyhýbanie sa škole, byť prejavom šikanovania alebo kyberšikanu?

A, Áno môže súvisieť buď so snahou vyhnúť sa stretnutiam s agresorom alebo s priveľkou mierou záťaže

B, výrazná zmena správania je iba pubertou

C, Nie deti stále niečo vymýšľajú a je to iba ich vlastnou lenivosťou

Osemsmerovka - precvičme si pozornosť

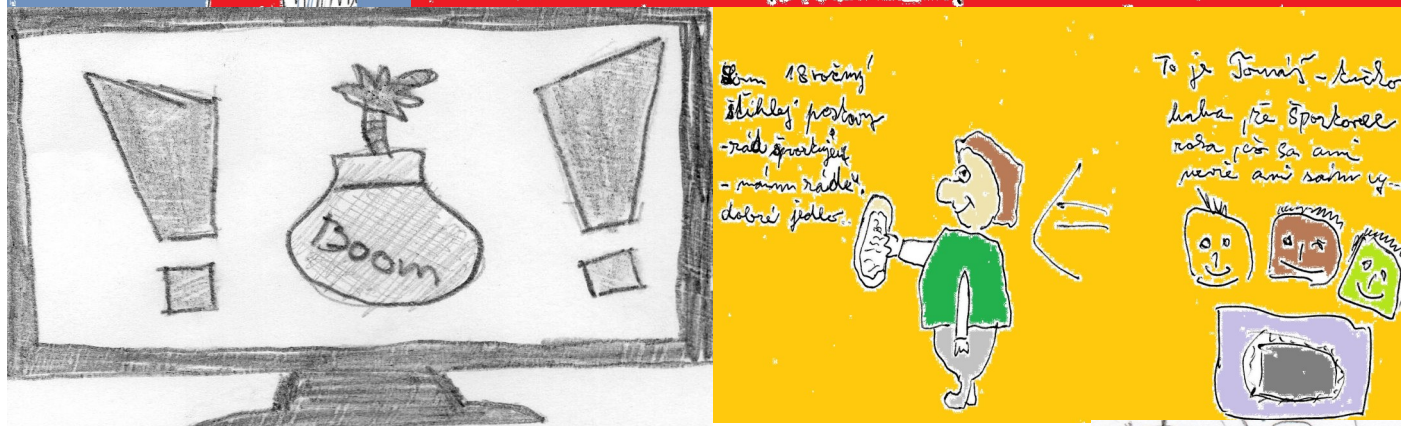
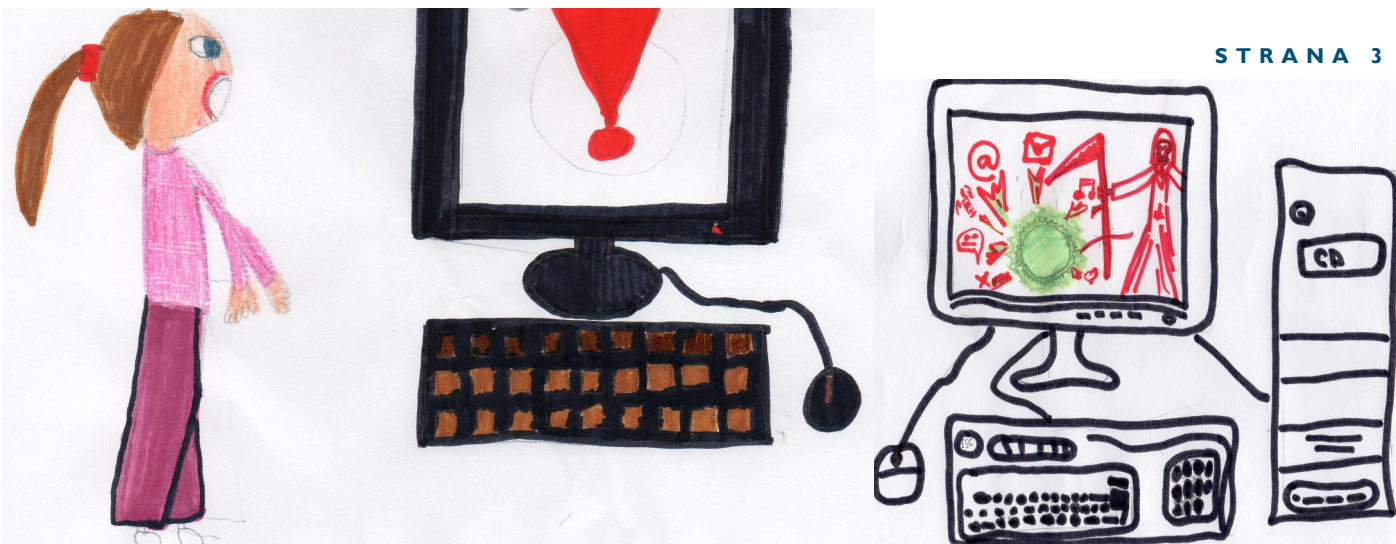
Ž D N Á S I L I E Í
D V Ď U Ť E B O P Í
A Q R A K Y Ň R O K
K Í É E Č Š K O L A
V Ď Ľ I A R O D I M
Á P E C T V D I C A
D O T Ó Í E E Č A R
A M I M Č N V I J Á
N O Č E O H S A T T
Í C U Á P Q G T U Á

ŠKOLA OBEŤ
POČÍTAČ SVEDOK
VÍRUS POLICAJT
NÁSILIE HNEV
NADÁVKA
POMOC
EMÓCIE
RODIČIA
UČITEĽ
KAMARÁT

Čo všetko môže byť kyberšikanovanie?

- Urážanie a nadávanie
- Obťažovanie, zastrašovanie, vyhrážanie a vydieranie
- Zverejnenie trápnych, intímnych alebo upravených fotografií alebo videí
- Šírenie osobných informácií alebo klebiet
- Vylúčenie zo skupiny
- Krádež identity, vytváranie falošných a posmešných profilov, nenávisťných skupín
- Kybernetické prenasledovanie (cyberstalking)

Typy týkajúce sa predchádzaniu kyberšikane

Byť obeťou kyberšikany je častá a nepríjemná skúsenosť. Ľudia, ktorí sa dopúšťajú kyberšikany, často:

- Predstierajú cudziu identitu, aby oklamali ostatných,
- Rozširujú o obetiach klamstvá a ohováranie,
- Podvodom prinútiť iných k odhaleniu osobných údajov,
- Uverejňujú útočné komentáre,

Zaznamenávajú obeť bez ich vedomia.

Červená čiapočka útočí proti kyberšikane

úryvok z rozprávky

Rozprávač: Kde nebolo tam bolo, pri hlbokom lese v jednej malej dedinke, žila jedna mladá rodinka- ocinko a maminka, ktorí mali veľmi veselú a neskutočne šikovnú dcérku, ktorá raz od babičky dostala na narodeniny krásnu červenú čiapočku. Táto čiapočka ju mala chrániť pred všetkým zlým. Dievčatko ju nosilo všade, do školy aj na počítačový kurz dokonca aj k lekárovi, a preto ju každý volal červená čiapočka. Bola veľmi zhovorčivá a milá ku všetkým koho stretla alebo si s nimi písala cez facebook, veď pokrytie wifi bolo v celej dedine zadarmo. V tej dedinke si všetci neustále písali a navzájom telefonovali, ale nebolo to dobre, pretože čoraz viac sa im nič nechcelo a boli leniví ako ... vši.

Nastal v roku deň ako každý iný teda v niečom bol určite výnimočný ale v čom musíte zistiť sami.

Maminka: červená čiapočka práve som doskypovala zo starou mamou a idem jej niečo navariť.

Červená čiapočka: načo by si varila, však si objednáme pizzu to nám aj domov donesú a najlepšie je, že to môžeme zaplatiť cez internet.

Maminka: Nevymýšľaj čiapočka je to síce jednoduchšie, ale zapamätaj si domáce varené jedlo je vždy najlepšie.

Červená čiapočka: Dobre mami tak teda dočítujem so zajačikom a pomôžem ti

Maminka: dobre, ale nech Ti to dlho netrvá

Rozprávač: Tak čiapočka dočetovala a hneď išla pomáhať maminke do kuchyne s varením. Keď niečo nevedeli ihneď si to vygooglili a pokračovali podľa obrázkových návodov. Keď bolo všetko hotové maminka nabalila čiapočke do košíčka jedlo, koláčik, ktorý spolu upiekli a aj nejaké lieky.

Maminka: červená čiapočka vyskočilo mi nejaké divné okno na počítači a nechce zmiznúť.

Červená čiapočka: už sa Ti na to pozriem mami asi tu máš vírus a chce ti ukradnúť z Tvojho počítača všetky fotky, heslá a osobné dokumenty.

Maminka: To som nevedela, že vírus je taký nebezpečný

Červená čiapočka: Mami musíš si dávať pozor a neklikať na všetko čo vidíš na obrazovke.

Test pozornosti:

Čo našla červená čiapočka v maminom počítači a ako by ju to mohlo poškodiť?

- A,- pizzu a môže ju bolieť brucho
- B,- Vírus, ktorý jej môže ukradnúť fotky a osobné dokumenty
- C,- Vírus, ktorý musí liečiť tabletkami
- D,- Červenú štrikovanú čiapočku pripojenú na internet

Fakty o kyberšikanovaní

Kyberšikanovanie poznáme aj pod názvami kybernetické šikanovanie, elektronické šikanovanie, online šikanovanie alebo pod anglickými názvami cyberbullying, cybermobbing. Je jednou z foriem šikanovania, páchatel' využíva pri svojej činnosti moderné technológie (počítač, internet, mobilný telefón, herné konzoly a pod.) a svoje útoky (alebo minimálne ich časť) realizuje vo virtuálnom priestore s využitím rôznych služieb a nástrojov, ako sú email, IM (instant messenger – napr. Skype, Viber, WhatsApp, Snapchat), čít, diskusné fóra, sociálne siete, stránky na zverejňovanie fotografií a videí, blogy, SMS správy, telefonáty).

Test pozornosti:

Je možná kyberšikana aj cez mobilný telefón SMS formou?

- A, Áno je možná, ale cez sms-ky určite nie.
- B, Určite nie, je to výmysel.
- C, Áno je možná a je veľmi rozšírená a nebezpečná.
- D, Je možná pomocou internetu na sociálnych sieťach, v mobile nie.

Čo je to kyberšikana?

- A, pozeranie televízie každý deň
- B, nebezpečný vírus v počítači
- C, šikanovanie pomocou mobilných technológií

Nakresli ako podľa teba vyzerá kyberšikanovanie.

Školy by mali

problematike

kyberšikanovania venovať

priestor napríklad v

predmete mediálna

výchova alebo

informatika. Ochrana

pred rizikami nových

technológií by mala byť

súčasťou rozvoja

mediálnej gramotnosti

každého jedinca.

Dieťa môže byť elektronicky šikanované, ak:

- zisťuje ako sa dá zablokovať osoba na sociálnych sieťach, ako sa dajú zablokovať prichádzajúce hovory či SMS,
- prestane používať sociálne siete, zruší si svoj profil,
- nečakane prestane používať počítač alebo mobilný telefón,
- veľakrát mu zvoní telefón alebo chodia sms správy, ale nezdvíha, neodpovedá na ne, nechce o telefonátoch a správach hovoriť,
- sa zdá nervózne, neisté alebo smutné pri čítaní emailov alebo správ v mobile, po odchode od počítača,
- uniká do choroby,
- nechce chodiť do školy alebo medzi ľuďmi,
- vyhýba sa rozhovoru o tom, čo robí na počítači alebo mobile,
- uzatvára sa pred rodinou a priateľmi, a súčasne popiera, žeby sa niečo dialo,
- uniká do sveta fantázie, počítačových hier.
-

Dieťa môže elektronicky šikanovať, ak:

- rýchlo vypína obrazovku alebo zatvára programy v počítači, keď sa priblížite,
- prehnane sa smeje pri používaní počítača,
- trávi čas s kamarátmi pri počítači, prehnane sa smejú, ale nechce prezradiť, čo robia,
- vyhýba sa rozhovoru o jeho aktivitách na počítači,
- používa niekoľko online účtov alebo adries, ktoré ani nie sú jeho,
- maže históriu prehliadania,
- ak sa správa voči ostatným deťom agresívne aj v realite, ponižuje ich, vysmieva sa im, zažilo silný konflikt s kamarátom alebo učiteľom, ktorý zostal nevyriešený, dieťa stále cíti krivdu a hnev.

Čo ste si zapamätali?

1.) Čo je to kyberšikanovanie ?

2) Ako sa môžeme voči nemu chrániť?

3) Kto je to agresor?

Projekt bol zrealizovaný vďaka programu e-školy pre budúcnosť

nadácie Orange.

